

Místní národní výbor Oldřichov

1945 - 1949

Inventář

EL NAD: 415

AP č.: 382

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	6
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	7
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky....	8
Seznam použitých pramenů a literatury.....	9

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk.....	10
Inventární seznam.....	11

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem archivního fondu je Místní správní komise Oldřichov a Místní národní výbor Oldřichov vyvíjející svou činnost od 21. listopadu 1945 do 31. prosince 1963. Obec spadala v letech 1945 – 1963 do politického okresu Tachov. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Oldřichov.

Podle vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněného vládním nařízením č. 44/1945 Sb., o rozsahu působnosti národních výborů, se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Jejich vnitřní složení, pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu republiky Československé a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

Německý starosta v obci Oldřichov Johann Zwerenz byl zatčen (zřejmě na podzim 1945) a vedením obecní agendy byl prozatímně pověřen Miloš Mašín. Vzhledem k tomu, že obec byla v té době již dostatečně osídlena českým obyvatelstvem, byla navržena dne 4. listopadu 1945 místní správní komise ve složení: Miloš Mašín, Karel Krejča, Karel Kliment, Josef Roček, Josef Pospíšil, Antonín Vávra a Jan Ryšavý. Okresní správní komise v Tachově jmenovala MSK dne 21. listopadu 1945, ale pouze 4 členou: předsedu Miloše Mašína a členy Karla Krejču, Karla Klimenta, Josefa Ročka. Člen MSK Karel Krejča byl odvolán z funkce již 12. února 1946 a místo něj byl jmenován J. Váchal. Dalšími členy MSK byli jmenováni dne 14. března 1946 Jan Ryšavý, František Kopecký a Josef Čadek.

Místní správní komise měly být nahrazeny místními národními výbory na základě výsledků voleb do Ústavodárného národního shromáždění podle § 1 a § 11, odst. 2 vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění, ze dne 27. května 1946. Hlavním kritériem pro vznik místního národního výboru byl počet 50 platných voličských hlasů v obci. Pokud počet platných hlasů nedosáhl tohoto počtu, fungovala v obci i nadále místní správní komise nejdéle do roku 1950, kdy byla na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, přeměněna na místní národní výbor. V Oldřichově se voleb zúčastnilo 79 oprávněných voličů, takže v obci byl ustanoven místní národní výbor.

Na základě výsledků voleb do Ústavodárného národního shromáždění konaných dne 26. května 1946 došlo k přeměně MSK na MNV dne 22. června 1946. Členy MNV byli navrženi – Josef Roček, Josef Kunášek, Jan Ryšavý, František Kopecký, Josef Pospíšil,

Antonín Vávra, Václav Vohnický, Josef Janovec, František Kulíš, Karel Vondrovský, Josef Čadek, Karl Kliment. Na ustavující schůzi nově utvořeného MNV dne 30. června 1946 došlo k volbě členů. Předsedou byl zvolen Josef Roček, náměstkem (místopředsedou) Josef Kunášek, pokladníkem Karl Kliment, členy rady František Kulíš a Josef Pospíšil. V tomto složení fungoval MNV zřejmě až do roku 1949, kdy ONV v Tachově zjistil, že nikdo ze členů nesložil předepsaný slib po zvolení do MNV. Situace v obci byla špatná, lidé se hádali, neměli zájem o společnou práci a celkově byla obec hodnocena i po hospodářské stránce velmi špatně (zástupci ONV).

Reorganizace MNV proběhla v květnu 1950 podle § 27 odst. 1, vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, na návrh MAV NF. Navrženo bylo 15 členů do MNV – František Franěk, Josef Roček, Rudolf Flekal, Josef Čadek, Josef Kunášek, Václav Šroub, Hedvika Karlová, Jan Dub, Jan Vondrovský, František Pešek, Josef Karel, František Buben, Josef Vohnický, Josef Hranička, Václav Kopecký. Ze zápisu z ustavující schůze reorganizovaného MNV ze dne 21. června 1950 vyplývá, že předsedou byl zvolen Josef Hranička, náměstkem předsedy Josef Roček, finančním referentem Rudolf Flekal, školským referentem Josef Čadek a vyživovacím referentem Josef Kunášek. Následovala volba jednotlivých komisí – finanční, zemědělské, mimořádně vyživovací a osvětové. Avšak nově zvolený předseda MNV Josef Hranička ve funkci působil pouze do prosince 1950 a rezignoval. Na návrh MO KSČ a MAV NF byl novým předsedou zvolen Josef Vohnický (zřejmě 29. 12. 1950). Ani Josef Vohnický nepůsobil ve funkci předsedy dlouho a rezignoval dne 9. září 1951, ale teprve v únoru 1952 se situací začali zabývat. Vzhledem k tomu, že 3 členové MNV odstoupili (Josef Pospíšil, Hedvika Karlová, Václav Kopecký), bylo nutné MNV doplnit. Na návrh MAV NF v Oldřichově byl navržen 15členný MNV v tomto složení: František Franěk, Josef Roček, Karel Roček, Rudolf Flekal, Josef Čadek, Josef Kunášek, Jan Dub, Jan Vondrovský, František Pešek, Josef Karel, František Buben, Josef Vohnický, Josef Hranička, Josef Větrovský, Josef Janovec. ONV v Tachově tento návrh přijal dne 6. března 1952, schválil nově nastupující členy (Karel Roček, Josef Janovec, Josef Větrovský) a zároveň schválil nového předsedu MNV Josefa Hraničku za rezignujícího Josefa Vohnického. Ani poté se situace v obci neuklidnila a Josef Hranička žádal o zproštění funkce, ale tato nebyla přijata. Ze zprávy o výsledku revize provedené u MNV v Oldřichově ze dne 28. února 1956 vyplývá, že předsedou MNV byl v roce 1954 (do 31. května 1954) Josef Kunášek.

Funkci tajemníka v Oldřichově vykonával Josef Richter do října 1952, poté byl nahrazen Františkem Jungem a od konce února 1953 funkci tajemníka vykonával Josef Pácl současně pro obce Oldřichov a Malý Rapotín. Okresní národní výbor v Tachově svým usnesením ze dne 11. září 1953 rozhodl o reorganizaci obvodů místních tajemníků v okrese Tachov v rámci úspornosti ve veřejné správě. S účinností od 1. října 1953 byl pověřen funkcí tajemníka i nadále Josef Pácl současně pro obce Oldřichov a Malý Rapotín. Tajemník Josef Pácl se v Oldřichově staral současně i o účetní službu.

Do struktury národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna vnitřní organizace větších národních výborů (obce nad 6000 obyvatel) zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů, v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volilo 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byli voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14 /1954 Sb., o volbách do národních výborů, byly uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na tři roky. První volby do místních národních výborů se konaly 16. května 1954.

Do voleb v květnu 1954 bylo navrženo a zvoleno 9 kandidátů – Jaroslav Dub, Emil Voleský, Josef Kunášek, Josef Roček, Josef Čadek, František Pešek, Josef Janovec, Rudolf Flekal, František Franěk. Předsedou MNV byl zvolen František Franěk, tajemníkem Rudolf Flekal, který vykonával i finančního pracovníka (současně pokladní a účetní službu).

Doplňovací volby do MNV se konaly dne 22. ledna 1956 a zvolena byla Jana Dubová. Od 1. února 1956 byl předsedou zvolen Jaroslav Dub.

Ze zápisů o výsledcích revizí prováděných ONV v Tachově zároveň vyplývá, že činnost MNV a stálých komisí byla nedostačující, funkcionáři neplnili svoje úkoly a tím porušovali tehdy platné zákony a nařízení.

V následujících volbách konaných dne 19. května 1957 bylo zvoleno 9 členů do MNV – Josef Andrlé, Božena Čadková, Jaroslav Dub, Josef Hranička, Rudolf Karel, František Kulíř, Josef Kunášek, Karel Mittelbach, Anežka Pospíšilová. Předsedou MNV byl zvolen opět Jaroslav Dub s účinností od 1. června 1957. Tajemníkem Josef Hranička a třetím členem rady František Kulíř. Pokladní a účetní službu obstarával Karel Mittelbach. Novým předsedou byl zvolen Josef Andrlé (zřejmě od 1. ledna 1958).

S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, k reorganizaci okresu Tachov, do něhož byly zahrnuty nejen obce stávajícího okresu Tachov, ale i část obcí náležejících dosud pod správu ONV Stříbro, ONV Mariánské Lázně a ONV Horšovský Týn. Obec Oldřichov náležela i nadále pod správu ONV Tachov. Zároveň došlo k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského kraje vznikl kraj Západočeský.

Ve volbách konaných v červnu 1960 bylo do MNV zvoleno 9 členů. V roce 1962 působil ve funkci předsedy MNV Josef Kunášek, tajemníkem byl Karel Roček, který zároveň obstarával účetní a finanční službu. MNV měl v té době 3 komise – zemědělskou, finanční a pro ochranu veřejného pořádku. Ze zápisu z revizní prověrky provedené ONV v Tachově vyplývá, že činnost MNV byla nedostatečná, jednotlivé komise nepracovaly, porušovaly se tehdy platné zákony a nařízení.

K zániku MNV v Oldřichově došlo sloučením obce Oldřichov s obcí Tachov s účinností od 1. ledna 1964. Tento stav trvá dodnes.

Předsedové MSK a MNV v Oldřichově v letech 1945 – 1963

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Miloš Mašín	21. 11. 1945	červen 1946 (MSK)
Josef Roček	30. 06. 1946	červen 1950 (MNV)
Josef Hranička	21. 06. 1950	prosinec 1950
Josef Vohnický	29. 12. 1950	? 1952
Josef Hranička	06. 03. 1952	? 1954
Josef Kunášek	? 1954	31. 05. 1954
František Franěk	01. 06. 1954	? 1956
Jaroslav Dub	01. 02. 1956	prosinec 1957
Josef Andrlé	01. 01. 1958 (?)	? 1960
Josef Kunášek	? 1960	prosinec 1963

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Kde se nacházela úřadovna MNV není jasné, ale ze spisů vyplývá, že v budově úřadovny byl umístěn rovněž dětský útulek. V této úřadovně se zřejmě nalézala i spisovna MNV. K první archivní prohlídce došlo 22. září 1953 za přítomnosti předsedy MNV Josefa Hraničky a tajemníka MNV Josefa Pácla a zaměstnance ONV Roberta Sedláka. Při ní byly pro archiv vybrány hlavní kniha a 1 pokladní kniha a 2 podací protokoly. U vybraných písemností není žádná datace, ale byly prohlíženy spisy z let 1939 – 1947. Tyto vybrané knihy však nebyly patrně z MNV ihned odvezeny a dnes jsou nezvěstné. Ostatní již nepotřebné spisy (cca 200 kg) byly vyřazeny. Závěrem je ještě konstatováno, že „do okresního archivu po případě pro archiv lesní správy byl předán Seznam katastrálních ploch lesních kultur“. Ani ten není však v SOkA Tachov dochován.

Další a již poslední dohlídka byla provedena okresním archivářem A. Zbořilem 25. července 1955. O písemnostech MNV není v Zápise žádná informace. Pouze je uvedeno, že byla nalezena poškozená německá kronika (chyběly s. 1 – 2 a od s. 49 vše další) a dále písemnosti německého úvěrního spolku v Oldřichově (210 vkladních knížek, 6 výročních zpráv aj.). Tyto nalezené písemnosti byly svázané do dvou balíků a měly být „v nejbližších dnech“ odvezeny do archivu v Tachově. Patrně se tak však již nikdy nestalo.

Co se se spisovnou MNV stalo po jeho zrušení není jasné, ale lze předpokládat, že alespoň část spisů byla předána nástupnickému MNV Tachov. Tam však jakékoliv stopy po spisovně MNV Oldřichov mizí. Archiválie však dochovány velmi torzovitě a chybějí všechny podstatné archiválie, které měly být MNV vedeny (zápisy ze schůzí MSK, MNV, podací deníky, účetní knihy, rozpočty aj.).

Evidenční list JAF byl pro archiválie MNV Oldřichov založen až k 1. listopadu 1974. Na jinak zcela prázdném EL bylo možné zjistit pouze to, že evidovány byly 2 fascikly archiválií z let 1942 – 1949 (tématický popis – spisový materiál obce). Zřejmě se mělo jednat o 2 balíky vybrané při dohlídce v roce 1955, ale je otázkou, zda tyto písemnosti v archivu

vůbec kdy byly uloženy a evidované písemnosti nebyly těmi, které dnes fond obsahuje. To však není možné zjistit pro naprostou absenci jakýchkoliv dalších informací na EL JAF.

Vzhledem k tomu, že se ve fondu nedochoval podací deník a je dochován pouze jeden otisk podacího razítka, nelze říci, zda vůbec byly u MNV spisy řádně evidovány. Otisk razítka je hranatý, uvnitř s nápisem MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR OLDŘICHOV, SPRÁVNÍ OKRES TACHOV, s vyplněnou rubrikou došlo dne, bez čísla jednacího a bez vyřízení dne.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Před zahájením pořádku byl archivní fond MNV Oldřichov tvořen 1 kartonem a 3 razítky z let 1945 – 1960. Při inventarizaci archivního fondu byly prověřeny archiválie nástupnického MNV Tachov, kde nebyly nalezeny žádné písemnosti týkající se MNV Oldřichov.

V archivním fondu MNV Oldřichov bylo provedeno vyřazení duplikátů a jednotlivin nearchivní povahy (Protokol o vyřazení duplikátů a jednotlivin nearchivní povahy č. j.: SOAP/090-0465/2009 ze 07. 08. 2009 a schválený č. j.: SOAP/008-3074-3077/2009 ze 04. 03. 2010), při němž byla vyřazena 3 razítka z let [1946 – 1960] v celkovém rozsahu 0,03 bm.

V současnosti je archivní fond MNV Oldřichov tvořen 1 kartonem v celkovém rozsahu 0,12 bm.

Archivní fond byl uspořádán podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni č. j. SOAP/006-3120/2007.

Fyzický stav archivního fondu je dobrý.

Dochované archiválie jsou II. kategorie.

Jazykem archivního fondu je čeština.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Vzhledem k tomu, že se archivní fond dochoval spíše jako připomínka činnosti MNV Oldřichov, musí potencionální badatel studující dějiny obce po roce 1945 čerpat zejména z archiválií nadřízeného ONV Tachov. Samotné archiválie pak přibližují pouze výměnu obyvateľstva v Oldřichově po roce 1945.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní fond MNV Oldřichov uspořádala a archivní pomůcku sestavila Jana Zímová v září 2009 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 14. května 2010

Jana Zímová

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Státní okresní archiv Tachov

- Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21/ O 1, Obecní záležitosti jednotlivých obcí, 1945 – 1952 (Oldřichov)
- Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21, Seznamy členů MSK 1945 – 1947
- Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21, Evidenční lístky členů MSK / MNV 1946 – 1949 (Oldřichov)
- Okresní národní výbor Tachov, sign. 53, Zápisy z porady vedoucích oddělení ONV, seznamy tajemníků 1953 – 1954
- Okresní národní výbor Tachov, sign. 52, Reorganizace MNV 1950 – 1953
- Okresní národní výbor Tachov, sign. 129, Zápisy z revizí zrušených MNV obce N – P, 1956 – 1961
- Okresní národní výbor Tachov, sign. 603, Zprávy o volbách do MNV 1954
- Okresní národní výbor Tachov, sign. 603, Volby do MNV, obce B – Ž, 1954 – 1956
- Okresní národní výbor Tachov, sign. 603, Konečné výsledky voleb do MNV, obce K – V, 1957
- Okresní národní výbor Tachov, Zápisy ze schůzí MNV 1957 – 1958
- Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1, Slučování obcí a změny hranic obcí 1952 – 1989

Prameny tištěné

- Sbírka zákonů republiky Československé* – ročníky 1949, 1950, 1954
- Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé* – ročník 1945, 1948
- Sbírka zákonů Československé socialistické republiky* – ročník 1960
- Úřední list republiky Československé* – ročník 1945
- Volby do ústavodárného Národního shromáždění dne 26. května 1946*, část II. Volební výsledky podle obcí, sešit 2. Volební kraj V – VII Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, in: Zprávy Státního úřadu statistického, řada B, číslo 4 – 6, ročník XXVII. (1946) číslo 26 – 28

II. Literatura

- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk

AO – archiv obce

bm – běžný metr

č. – číslo

č. j. – číslo jednací

čp. – číslo popisné

ČR – Česká republika

EL NAD – evidenční list Národního archivního dědictví

ev. – evidenční

inv. č. – inventární číslo

JAF – jednotný archivní fond

JZD – jednotné zemědělské družstvo

kart. – karton

KSČ – Komunistická strana Československa

MAV NF – místní akční výbor Národní fronty

MNV – místní národní výbor

MSK – místní správní komise

NF – národní fronta

NS – Národní shromáždění

odst. – odstavec

ONV – okresní národní výbor

Sb. – sbírky

sign. – signatura

Inventární seznam

Spisový materiál**Spisy**

1	Konfiskační výměry, rozhodnutí o odevzdání konfiskovaného majetku ve prospěch obce, seznam rodinných domků určených k přidělu	1946 – 1949	N 1
2	Přiděly (popis a ocenění rodinných domů)	1948	N 1
3	Evidence a správa majetku (soupisy inventářů vnitřního zařízení bytů a domů před odsunem a po odsunu, seznamy přiděleného mrtvého i živého inventáře ze zemědělských usedlostí)	1945 – 1947	N 1
4	Přihlášky k soupisu nepřátelského majetku, který propadl konfiskaci, pokyny, nařízení	1946 – 1949	N 1

Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Místní národní výbor Oldřichov
Značka archivního souboru:	MNV Oldřichov
Časový rozsah:	1945 – 1949
Počet evidenčních jednotek:	1 (1 karton)
Počet inventárních jednotek:	4
Rozsah v bm:	0,12
Stav ke dni:	14. května 2010
Zpracovatelka archivního souboru:	Jana Zímová
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Zímová
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	5
Schválil:	Mgr. Jan Edl dne 14. 05. 2010 čj. SOAP/090-0327/2010